

Koeltorens en vloeiveiden. Finstock, Charlbury, Ascott-under-Wychwood. Honderdtwintig kilometer per uur, de trein ritst de akkers open. Twee staalgrijze lijnen langs de kronkelende rivier. Flakkerend zonlicht op het gedreven metaal. Een gevoel van stoom, zelfs nu nog. Zweinstein en Adlestrop. De nachtposttrein die de grens over gaat. Cheyennes die van de heuvelrug af komen galopperen. Deltablues uit de goederenwagon. Ergens die geheime wissel die ineens kan verspringen waardoor je een wereld van kruiers in uniform en oudtantes en zomers aan het meer in zwenkt.

Angela leunde tegen de koude ruit, gebiologeerd door de elektrische leidingen die inzakten en door de volgende hoogspanningsmast weer werden opgetrokken, steeds opnieuw. Tunnelkassen als zilveren matrassen, onleesbare graffitikrullen op bakstenen achtergevels. Anderhalve maand geleden was haar moeder begraven. Een man met een baard in een pak met glimmende ellebogen die ‘Danny Boy’ speelde op een kleine doedelzak. Niets klopte: het verband om de hand van de dominee, die vrouw die tussen de grafstenen door achter haar wegwaaiende hoed aan rende, die hond die van niemand was. Angela had gedacht dat haar moeder de wereld allang had verlaten, dat ze het wekelijkse bezoekje vooral voor zichzelf bracht. Suddervlees, Classic FM en een postoeel van vleeskleurig plastic. Haar dood had een opluchting moeten zijn. Toen viel de eerste schep aarde op de kist, kwam er een bel in haar borstkas en besepte ze dat haar moeder... wat was geweest? Een hoeksteen? Een golfbreker?

*

In de week na de begrafenis stond Dominic de groene vaas in de gootsteen schoon te maken met de flessenborstel. Het restant van

de zeldzaam late sneeuw lag nog tegen de zijkant van de schuur opgehoopt en de droogmolen draaide in de wind. Angela kwam binnen met de telefoon alsof het een raadselachtig voorwerp was dat ze op het tafeltje in de gang had gevonden. ‘Dat was Richard.’

Dominic zette de vaas ondersteboven op het afdruiptrek. ‘En wat moest hij?’

‘Hij heeft ons uitgenodigd om mee op vakantie te gaan.’

Hij droogde zijn handen af aan de theedoek. ‘Hebben we het over je broer of over een geheel andere Richard?’

‘We hebben het inderdaad over mijn broer.’

Hij had echt geen idee wat hij moest zeggen. Angela en Richard hadden de afgelopen vijftien jaar niet meer dan een middag in elkaars gezelschap doorgebracht en hun ontmoeting op de begrafenis had zeker niet meer dan plichtmatig geleken. ‘Naar welk exotisch oord dan?’

‘Hij heeft een huis aan de grens met Wales gehuurd. Vlak bij Hay-on-Wye.’

‘De fraaie zandstranden van Herefordshire.’ Hij vouwde de theedoek dubbel en hing hem over de radiator.

‘Ik heb ja gezegd.’

‘Fijn dat je even hebt overlegd.’

Angela keek hem enige ogenblikken zwijgend aan. ‘Richard weet dat we geen geld hebben om op vakantie te gaan. Ik verheug me er net zo min op als jij, maar ik had weinig keus.’

Hij stak zijn handen op. ‘Duidelijk.’ Ze hadden deze discussie al veel te vaak gehad. ‘Op naar Herefordshire.’

Stafkaart 161. The Black Mountains/Y Mynyddoedd Duon. Dominic sloeg het roze voorblad om en vouwde de papieren accordeon uit. Als jongetje was hij al dol op kaarten geweest. Hier leven monsters. Bij het kruis ligt de schat begraven. De randen van het papier geschroeid en gekruld met een brandende lucifer, boodschappen van top naar top geseind met driehoekige spiegelscherven.

Hij keek opzij naar Angela. Het was moeilijk om dat meisje aan het andere eind van de bar in de studentensociëteit nog te herkennen, haar schouders in die blauwe zomerjurk. Hij walgde nu van

haar, uitgedijd en uitgezakt als ze was, van de spataderen op haar kuit, bijna een oma. Hij droomde ervan dat ze onverwachts zou overlijden en hij de vrijheden weer ontdekte die hij twintig jaar geleden allemaal had ingeleverd. Vijf minuten later had hij dezelfde droom en herinnerde hij zich hoe slecht hij die vrijheden de eerste keer had benut en hoorde hij de karretjes met hun piepende wielen en zag de zakken met vloeistof. Al die andere levens. Uiteindelijk leidde je ze toch niet.

Hij staarde uit het raam en zag een kanaalboot in de vaart die evenwijdig aan het spoor liep, een bebaarde druilloor aan de helmstok, pijp, mok thee. *Ahoi, schipper*. Domme manier om je vakantie door te brengen, elke keer dat je opstond je kop stoten. Een week op een boot met Richard. Daar moest je toch niet aan denken. Ze zaten gelukkig midden in de rimboe. Als het hem allemaal te veel werd, kon hij de heuvels in lopen en de longen uit zijn lijf schreeuwen. Eerlijk gezegd maakte hij zich vooral zorgen om Angela. Die chronische wrijving tussen broer en zus. Afstand houden als de lont eenmaal brandt et cetera.

Richards haar, ja. Nu hij erover nadacht was dat waar het kwaad zat, in die weelderige zwarte vederbos, als de slagstanden van een walrusstier, een waarschuwing aan bètamannetjes. Of zelfs als een afzonderlijk wezen, een of andere buitenaardse levensvorm die zuignappen in zijn schedel had geduwd en hem als middel gebruikte.

De kinderen zaten tegenover hen. Alex van zeventien las *Stootkracht* van Andy McNab. Daisy van zestien las een boek getiteld *De kunst van het dagelijks bidden*. Benjy van acht had zich zo gedraaid dat zijn voeten op de hoofdsteen lagen en zijn hoofd over de rand van de stoel hing, ogen dicht. Angela porde met de neus van haar schoen tegen zijn schouder. ‘Waar ben je in hemelsnaam mee bezig?’

‘Ik zit op een paard en ik onthoofd nazi-zombies.’

Het leken wel kinderen uit drie verschillende gezinnen: Alex de sportman, een en al schouders en spierballen, elke veertien dagen het weekend eropuit om ergens te gaan kanoën of mountainbiken, Benjy een soort vloeibaar jongetje dat altijd als gegoten leek te zit-

ten in de ruimte die hij innam, en Daisy... Angela vroeg zich af of haar dochter het afgelopen jaar iets afschuwelijks was overkomen, iets wat de arrogante nederigheid kon verklaren, het feit dat ze zich zo overdreven onaantrekkelijk had gemaakt.

Ze doken een tunnel in en de ramen dreunden en ratelden. Ze zag enige seconden lang een zwaarlijvige vrouw van middelbare leeftijd buiten in het donker zweven voordat die in een explosie van zonlicht en populieren verdween en ze terug was in haar lichaam, jurk knellend bij de taille, zweetparels op haar onderrug, die treinlucht, brandend stof, hete remmen, de maffe stank van de wc's.

Carter zette zijn zware schoen op de schouder van de man en rolde hem om. Dit kon niet waar zijn. Hij had Bunny O'Neil omgelegd. Tien jaar terug hadden ze nog samen in de Cairngorms getraind. Wat deed een voormalig kapitein van de sas midden in Afghanistan, gewapend met een op de zwarte markt verkregen geweer van sovjetmakelij waarmee hij het steenrijke hoofd van een internationale bouwonderneming wilde vermoorden?

Verderop in het rijtuig zat de conducteur op zijn hurken naast een frêle vogelvrouwtje met lang grijs haar en een bril aan een rood koordje. 'Dus u bent ingestapt zonder kaartje en zonder betaalmiddel?' Kaalgeschoren hoofd, verbleekte tatoeage op zijn vlezige onderarm.

Angela wilde voor haar kaartje betalen en haar van deze intimiderende man verlossen.

De vrouw probeerde met haar kleine levervlekkenhandjes iets onzichtbaars uit de lucht te plukken. 'Ik kan niet...'

'Komt iemand u afhalen in Hereford?' Een zachtheid in zijn stem die ze de eerste keer niet had gehoord. Hij beroerde de arm van de vrouw even om haar aandacht te trekken. 'Uw zoon, misschien, of uw dochter?'

De vrouw klauwde in de lucht. 'Ik weet niet precies...'

Angela voelde iets prikken in haar ooghoek en wendde haar blik af.

Richard was een halfjaar geleden hertrouwd en had er een stiefdochter bij gekregen. Angela was niet naar de bruiloft geweest. Edinburgh was een eind weg, de kinderen moesten naar school en ze hadden zich nooit broer en zus gevoeld, alleen maar twee mensen die om de paar weken een kort telefoongesprek voerden over de aanpak van de voortschrijdende aftakeling van hun moeder. Ze had met Louisa en Melissa kennisgemaakt op de begrafenis. Ze zagen eruit alsof ze voor een belachelijk hoge prijs uit een dure catalogus waren gekocht, met gave huid en bijpassende zwartleren laarsjes. Het meisje staarde naar haar en bleef dat doen toen Angela oogcontact maakte. Kort kastanjebruin haar, zwart spijkerrokje dat bijna maar net niet helemaal te kort was voor een begrafenis. Zoveel glans en grijns op je zestiende. ‘Melissa regisseert een toneelstuk op school.’ *Een midzomernachtsdroom.*

Louisa had iets van een voetballersvrouw. Angela zag haar niet zo gauw naar de schouwburg gaan of een serieus boek lezen, kon zich de gesprekken tussen Richard en haar als ze met zijn tweeën waren niet voorstellen. Maar zijn mensenkennis was nooit zo daverend geweest. Tien jaar huwelijk met de Rooie Heks. De cadeautjes die hij voor de kinderen had gekocht de laatste keer dat hij op bezoek kwam, al die verkeerd bestede moeite. Benjy’s voetbaljaarboek, Daisy’s armband. Ze vroeg zich af of hij dezelfde vergissing weer maakte, maar dan in een nieuw jasje, of zij domweg Jennifer niet was en hij voor haar een treetje hoger op de maatschappelijke ladder betekende.

‘Ik ga naar de plee.’ Benjy stond op. ‘Ik heb een megavolle blaas.’

‘Verdwaal niet.’ Ze tikte zijn mouw aan.

‘In de trein kun je niet verdwalen.’

‘Een gestoorde gek kan je wurgen,’ zei Alex, ‘en je lijk uit het raam gooien.’

‘Die trap ik in zijn kluis.’

‘Kruis,’ zei Alex.

‘Knuis, kruis, kluis...’ zong Benjy terwijl hij het rijtuig doorliep.

Uiteindelijk merken we dat we geen stilte meer nodig hebben. Dat we niet meer alleen hoeven te zijn. Dat we zelfs geen woorden meer nodig hebben. Dat we al onze handelingen heilig kunnen maken. Dat we een

maaltijd voor ons gezin kunnen bereiden en dat dit een vorm van bidden wordt. Dat we een wandeling door het park kunnen maken en dat dit een vorm van bidden wordt.

*

Alex nam een foto van een kudde koeien. Wat had het evolutionair gezien voor zin om zwart-wit te zijn? Hij had een hekel aan echt geweld. Hij hoorde nog steeds hoe Callums been die avond in Crouch End brak. Hij werd soms misselijk als hij tv-beelden uit Irak of Afghanistan zag. Dat zei hij tegen niemand. Maar Andy McNab temde het geweld door er een strip van te maken. En nu dacht hij aan Melissa die dat zwarte spijkerrokje openritste. Van het woord ‘openritsen’ kreeg hij een erectie die hij met het boek bedekte. Maar mocht je wel op de stiefdochter van je oom zijn? Sommige mensen trouwden met hun neef of nicht en dat mocht, of je moest allebei recessieve genen voor iets slechts hebben waardoor er totaal mislukte baby’s uitkwamen. Maar meisjes die naar particuliere scholen gingen wilden het stiekem maar al te graag, met hun gebruide huid en hun witte slipjes die naar wasverzachter roken. Alleen zou ze wel niet met hem willen praten, want meisjes praatten alleen maar met lulletjes met slap haar en een strakke spijkerbroek. Anderzijds golden er op vakantie andere regels en zouden ze misschien een badkamer delen en zou hij daar binnenlopen en de deur van het douchehokje opendoen en in haar zeeptieten knijpen tot ze kreunde.

Een man zit vast in een warme flat boven de scheepswerf en verzorgt zijn vrouw die haar dagen in dit bed zal slijten, kijkend naar deze televisie. Tweelingzusjes worden met zeven weken van elkaar gescheiden en weten niets van elkaar, alleen een afwezigheid die altijd naast hen op de weg loopt. Een meisje wordt verkracht door de vriend van haar moeder. Een kind gaat dood en gaat niet dood. ‘Familie’, dat glibberige woord, een ster waarop elk dwalend schip zich richt, en iedereen vaart onder een andere hemel.

En dan was er haar vierde kind, het kind dat niemand anders kon zien. Karen, haar dierbare, geheime geest, al die jaren geleden

doodgeboren. Holoprosencefalie. Hoxgenen die langs de middel-
lijn van het hoofd tekortschoten. Haar monstertje, gelaatstrekken
versmolten in het midden van haar gezicht. Ze hadden gezegd dat
ze niet moest kijken, maar ze had toch gekeken en gekrijst dat ze
dat ding moesten weghalen. Toen, in de kleine uurtjes, terwijl Do-
minic sliep en het stil was op de zaal, wilde ze dat kleine bescha-
digde lijfje weer in haar armen, want ze kon leren om van haar te
houden, echt waar, maar de wissel was versprongen en Karen was
de parallelle wereld in gezwenkt die ze soms even vanuit een auto
of een trein zag, de schuren vol spinnenwebben en de zigeuner-
kampen, de rangeersporen en de sloperijen, de wereld waar ze in
haar dromen was, strompelend door hondenpoep en brandnetels,
de lucht stroperig van de hitte, meegelokt door een meisjesstem
en een flits van een zomerjurk. En aanstaande donderdag zou het
Karens achttiende verjaardag zijn. En dat vond ze zo erg aan het
platteland, dat er geen afleiding was van de zieke rotstreken die
het hart uithaalde. Echt wat voor jou, had Dominic gezegd. In-
teeltfiguren die het huis 's nachts omsingelen met hooivorken en
brandende fakkels. Hij had het niet begrepen, zoals hij tegenwoor-
dig zo vaak dingen niet begreep.

Dominic veegde de broodkruimels van zijn lip en keek naar Daisy,
die even glimlachte voordat ze verder las in haar boek. Ze was te-
genwoordig veel rustiger, niet meer van die onvoorspelbare tranen
die er vorig jaar zo vaak uitkwamen en hem het gevoel gaven
dat hij onbeholpen was en dat ze niets aan hem had. Het was na-
tuurlijk flauwekul, dat Jezusgedoe, en sommigen van die kerklui
bezorgden hem de kriebels. Verkeerde kleren en gemaakte vro-
lijkheid. Toch voelde hij een vreemde trots, zo sterk als haar over-
tuiging was, de onverzettelijkheid waarmee ze tegen de stroom in
zwom. Jammer alleen dat ze het contact met haar echte vrienden
was kwijtgeraakt. Maar Alex keek niet op, hoe lang je ook staarde.
Als hij las, dan las hij, als hij rende, dan rende hij. Dominic had
meer van de vader-zoonrelatie verwacht. Die oedipale razernij
tussen twee en vier. *Niet mammië knuffelen*. Daarna, van zeven
tot tien, een gouden periode, een geldkistje met melktandjes en
Pokémonkaartjes vullen en dan begraven, kamperen in het New

Forest, de nacht dat die pony de rits van de tent opentrok en hun koekjes pikte. Hij had Alex piano leren spelen, herkenningmelodieën gearrangeerd in C voor één vinger van de linkerhand. *Star Wars*, *Raiders of the Lost Ark*. Maar hij kreeg genoeg van de piano en gaf Benjy de sleutel van het geldkistje en ging met zijn vrienden kamperen. Devon, het Peak District.

Hij vroeg zich weleens af of hij van Daisy hield niet omdat haar geloof zo sterk was, maar om haar eenzaamheid, de zoi die ze van haar leven maakte, wat zo herkenbaar voor hem was.

Achter alles staat een huis. Achter alles staat altijd een huis, in vergelijking waarmee elk ander huis groter of kouder of luxer is. Gestucte baksteen uit de jaren dertig, een kapotte kas, rabarber en roestige blikken Castrol voor de maaier. Achterin kun je een stuk van het kippengaas terugbuigen zodat je op de holle weg beneden achter het hek komt waar elk halfuur de trein naar Sheffield doorheen rijdt. De geteerde bielzen, het afgesloten kabelkastje waar de stroom in zit. Als je stuivers op de rails legt, walsen de treinen ze plat tot lange bronzen tongen, het gezicht van de koningin weggevaagd.

Zwenk terug met de camera en je knielt aan de rand van de vijver omdat je broer zegt dat er kikkervisjes zijn. Je steekt je hand in de soep van stengels en slijk, hij geeft je een zet en je gilt tot je het water raakt. Je mond loopt vol. Angst en eenzaamheid zullen altijd deze smaak houden. Je rent de tuin in, drijfmat, met slierten wier achter je aan, en je roept: ‘Papa... Papa... Papa...’ En je ziet hem in de keukendeur staan, maar als je het terras met de barsten nadert begint hij op te lossen, in golven te verdampen zoals kapitein Kirk in de *transporter room*, net zo’n hoog zoemgeluid, en de deuropening is leeg, en de keuken is leeg, en het huis is leeg en je beseft dat hij nooit meer terugkomt.

‘Heb je niets anders te lezen?’ vroeg Angela.

‘Ja hoor,’ zei Daisy, ‘maar dit is het boek dat ik nu wil lezen, als jij daar tenminste geen bezwaar tegen hebt.’

‘Je hoeft niet zo sarcastisch te doen.’

‘Dames...’ zei Alex, wat de ruzie had doen losbarsten als Benjy

niet net door het rijtuig was komen aanrennen en als een kogel in een flipperkast van rugleuning naar rugleuning kaatste. Hij stond in de wc toen hij zich de weerwolf uit de *Doctor Who*-aflevering met koningin Victoria herinnerde. Ogen als zwarte biljartballen, de hete adem in zijn nek. Hij wurmde zich onder papa's arm en wreef de zijden manchet van papa's speciale overhemd langs zijn bovenlip. Pa zei: 'Alles goed, kapitein?' en hij zei 'Ja', want alles was nu weer goed, dus pakte hij zijn schrijfboekje van het Natural History Museum en de pen die in acht kleuren schreef en tekende de zombies.

Toen hij terugkwam in de wereld waren ze bezig om op hoge snelheid over te stappen, spurtend naar een ander perron om een trein te halen die over twee minuten vertrok. Halverwege de voetgangersbrug herinnerde hij zich dat hij was vergeten het metalen ding op te rapen. 'Welk metalen ding?' vroeg mama. 'Het metalen ding,' zei hij, want hij had het geen naam gegeven. Het was het hengsel van een koffertje en later zou mama het 'een stuk rotzooi' noemen, maar de veer was lekker sterk en de geur die het op zijn vingers achterliet vond hij ook prettig.

Papa zei: 'Ik haal het wel', want als kind had hij een paarden-tand in een Golden Virginia-tabaksblikje bewaard, en mama zei: 'Jezusmina.' Maar papa kwam op het nippertje terug met het metalen ding en gaf het aan Benjy met de woorden: 'Bewaak het met je leven.' En toen ze het station uit reden, zag Benjy dat een oude vrouw met lang grijs haar door twee politieagenten met fluorescerende gele jacks werd aangehouden. Een van de agenten had een pistool. Toen was er een andere trein die bijna precies even snel naast hen reed en Benjy dacht aan het verhaal over Albert Einstein die een gedachte-experiment deed, waarin hij in Wenen in een tram zat die met de snelheid van het licht reed en hij met een zaklamp recht vooruit scheen zodat het licht als een suikerspin werd.

Je hebt de pest aan Richard omdat hij zeshonderd kilometer verderop door zijn riant appartement in het statige pand aan Moray Place banjert terwijl jij op die versleten olijfgroene stoel naar het gebrul van ma in de kooi van haar defecte geest zit te luisteren. *De verpleegsters verbranden mijn handen. Er was vannacht een lucht-aanval.* Je hebt de pest aan hem omdat hij het allemaal betaalt,

het ruime gazon, het goedkope entertainment op vrijdagavond: ‘Magic Memories — The Stars of Yesteryear’. Je hebt de pest aan hem omdat hij met dat mens was getrouwd dat van je kinderen verwachtte dat ze lamscurry aten en je dwong in een hotel te overnachten. Je hebt de pest aan hem omdat hij haar zo efficiënt heeft vervangen, alsof een gebeurtenis die bij andere mensen hun leven kapotmaakte gewoon een medische ingreep was, het gezwel weggesneden, wond gehecht en schoongemaakt. Je hebt de pest aan hem omdat hij de verloren zoon is. *Wanneer komt Richard op bezoek? Ken je Richard? Het is zo’n fijne knul.*

Maar desondanks ben je diep in je hart graag het brave kind, het kind dat de zorg draagt. Diep in je hart wacht je nog altijd op een definitief oordeel waarin je eindelijk boven je voortdurend goed presterende broer wordt gesteld, ook al was de enige die zo’n oordeel kon vellen al bijna in haar laatste slaap, het masker beslagen en weer helder, het zachte geruis van de zuurstoffles onder het bed. En toen was ze heen.

De M6 naar het zuiden, het eindeloze Birmingham eindelijk achter hen. Richard schakelde terug en loodste de Mercedes langs een chemische tankwagen uit België. ‘Wegrestaurant en tankstation Frankley 3 kilometer.’ Hij stelde zich voor dat hij in de hoek van het parkeerterrein zou stoppen om naar de slapende Louisa te kijken, dat vallende boterkleurige haar, het roze van haar oor, het mysterie, waarom een man door de aanblik van de ene vrouw maar niet van de andere werd geprikkeld, iets diep in de hersenstam, net als een hang naar zoet of een angst voor slangen. Hij keek in de achteruitkijkspiegel. Melissa zat naar haar iPod te luisteren. Ze wuifde even komisch naar hem, gezicht in de plooi. Hij schoof de *Dido and Aeneas* in de uitvoering van John Eliot Gardiner in de cd-speler en zette het geluid harder.

Melissa staarde uit het raam en zag zichzelf in gedachten in een film. Ze liep over een plein van keien. Duiven, kathedraal. Ze droeg het roodleren jasje dat pa in Madrid voor haar had gekocht. Vijftien jaar oud. Ze liep die kamer in, hoofden draaiden om en ineens begreep ze het.

Maar ze zouden natuurlijk willen dat ze vriendschap sloot met dat meisje, omdat ze toevallig even oud waren. Net zoals ma vriendinnen wilde worden met een of andere caissière bij Tesco omdat ze allebei vierenveertig waren. Dat meisje had er aardig uit kunnen zien, maar snapte er niets van. Misschien was ze lesbisch. Zeven dagen op het platteland met andermans familie. *Voor Richard is het heel belangrijk.* Want het was kennelijk hun Taak in het Leven om ervoor te zorgen dat Richard tevreden bleef. Dus.

*Shake the cloud from off your brow,
Fate your wishes does allow;
Empires growing,
Pleasures flowing,
Fortune smiles and so should you.*

Een of andere mafkees op een motorfiets kwam langs jakkeren. Richard stelde zich een plasje gelekte olie voor, waaierende vonken achter een schuivende tank, zwaar hoofdletsel en de ouders die akkoord gingen met het transplanteren van alle belangrijke organen zodat er nog iets goeds voortkwam uit een kort leven dat zo makkelijk was verkwanseld, al zou de wet van Murphy ongetwijfeld van toepassing zijn en zou een of andere ongelukkige de komende dertig jaar zijn katheterzak moeten legen en roerei van zijn kin moeten vegen.

Dido and Aeneas. Roper de Grijper had hen er op school naar laten luisteren. *Parels voor de zwijnen.* Zou inmiddels wel in de bak zitten. *Zorg dat je niet alleen met hem bent in de instrumentenkast.* Het was toen een grap. *Zich vergrijpen aan kinderen.* Maar terugkijkend voelt het alsof Roper zelf het slachtoffer is, de hatelijke opmerkingen, die vochtige ogen, het soort man dat zich in een eenzaam bos verhing.

Louisa kwam langzaam bij. Klassieke muziek en de geur van het kartonnen sparretje aan de achteruitkijkspiegel. O ja, ze zat bij Richard in de auto. Ze zweefde tegenwoordig zo vaak tussen verschillende werelden die geen van alle helemaal echt waren. Haar broers, Carl en Dougie, werkten bij een autofabriek en woonden

zes deuren bij elkaar vandaan in de wijk Blackthorn. Nog net geen auto's op blokken en ijskasten in het gras, althans niet in hun eigen tuin. Als ze op bezoek kwam, veinsden ze altijd trots te zijn op een zuster die vooruit was gekomen, maar eigenlijk voelden ze minachting, en hoewel zij die probeerde te beantwoorden voelde ze de aantrekkingskracht van een wereld waarin je niet de hele tijd hoefde te denken aan hoe anderen je zagen. Craig had ervan genoten. Van die twee verschillende werelden: Jaguar voor de fish-and-chipszaak, Jack op de ouderavond.

Wales. Dat was ook zo. O hemel. Ze had Richards familie maar één keer ontmoet. *Zij mochten jou en jij mocht hen.* Was dat zo? Wederzijds? Ze had hen afgetroefd door te veel zwart te dragen. Benjamin, het jongetje, had nota bene een Simpsons-T-shirt aan. Ze hoorde hem aan zijn vader vragen wat er 'de komende maanden' met het lichaam van zijn oma zou gebeuren. En zoals dat meisje die hymnen zong. Alsof ze niet helemaal in orde was.

Richard had bij de bruiloft van Tony Caborn de stoel naast Louisa gekregen, aan wat zij terecht de 'echtscheidingstafel' noemde die in de hoek van de feesttent stond, vermoedelijk om de negatieve uitstraling te isoleren. Iemand heeft zijn prijswijf afgedankt, dacht hij. Hij stelde zich voor en zij zei: 'Probeer me niet te versieren, oké?' Ze was zichtbaar dronken. 'Dat effect schijn ik vandaag te hebben.' Hij legde uit dat hij geen plannen in die richting had en ze lachte hem duidelijk uit.

Hij draaide zich om en luisterde naar een gezette huisarts die klaagde over het aantal heroïnegebruikers dat hij in zijn praktijk moest dulden, maar Richards aandacht dwaalde steeds af naar het gesprek dat achter zijn rug plaatsvond. Roddels over bekende mensen en de tekortkomingen van Louisa's ex, de welgestelde aannemer. Ze behoorde beslist niet tot het soort mensen waar hij normaal mee omging, maar voor de huisarts gold dat wel en die was dodelijk saai. Later keek hij hoe ze opstond en de dansvloer overstak, brede heupen maar strak, iets Scandinavisch had ze, ze zat lekker in haar vel, wat hij van Jennifer nooit had kunnen zeggen. *Geen plannen in die richting.* Wat een vervelende ouwehoer. Toen ze weer kwam zitten, verontschuldigde hij zich voor zijn bot-

heid en zij zei: ‘Vertel eens wat over jezelf’, en hij beseftte hoe lang geleden het was dat iemand dat tegen hem had gezegd.

Ma lachte naar Richard en maakte dat flirterige gebaar waarbij ze haar haar achter haar oor haakte. Het riep bij Melissa het beeld op van seks tussen de twee, wat ze smerig vond. Ze zaten in een file en Mika zong ‘Grace Kelly’. Ze pakte een zwarte pen en krabbelde een paard op het schutblad van de Ian McEwan. Wat bizar dat je hand een deel van je lichaam was, het was net zo’n mechanische grijper die knuffeldieren opviste in een glazen vitrine op de kermis. Je kon je voorstellen dat hij een eigen wil had en je ’s nachts wurgde.

*Mine with storms of care opprest
Is taught to pity the distrest.
Mean wretches’ grief can touch,
So soft, so sensible my breast,
But ah! I fear, I pity his too much.*

Hij dacht aan dat meisje dat vorige week op de eerste hulp was binnengebracht. Nikki Fallon? Hallam? Negen jaar, ogen als groene juwelen en vettig blond haar. Nog voor hij de röntgenfoto’s had gezien, wist hij het al. Ze was te meegaand, te tam, een van die kinderen die nooit de kans had gekregen om het ergens niet mee eens te zijn en dat daarom maar niet meer probeerde. Zes oude fracturen en toch voor het eerst in het ziekenhuis. Hij ging naar de stiefvader om te zeggen dat ze haar wilden houden. De man zat onderuitgezakt in een van de plastic stoelen en zag er vooral verveeld uit, joggingbroek en een goor zwart T-shirt met het woord BENCH erop. De man die haar had mishandeld, of laten mishandelen. Hij stonk naar sigaretten en aftershave. Richard wilde hem tegen de grond slaan en op hem in blijven beuken. ‘Ik moet u even spreken.’

‘O ja?’

Richards woede ebde weg. Want het was niet veel meer dan een tiener. Te dom om te beseffen dat hij in de gevangenis zou belanden. Dat hij suiker en kokend water in zijn gezicht gegoooid zou krijgen als hij keukendienst had. ‘Komt u maar even mee.’

Melissa stroopte de mouwen van pa's houthakkershemd op. Na al die tijd nog steeds een heel klein beetje zijn geur. Gipsstof en Hugo Boss. Het was een hufter, maar god, ze keek weleens naar Richard, de racefiets, het cryptogram dat hij eerst met potlood invulde. Er waren avonden dat ze wilde dat pa kwam binnenrijden op zijn paard, een en al stof en zweet en prairiepluis, de deurtjes van de saloon opentrapte en een paar kogels door die kutkunstboeken joeg.

'*Land of hope and glory,*' zong Mika. '*Mother of the free ride, I'm leaving Kansas, baby. God save the queen.*'

Hereford, thuisbasis van de SAS, de Special Air Service. Richard kon zich wel voorstellen dat hij dat zou doen, gegeven een Rechtvaardige Oorlog. Niet zozeer het doden als de waaghalzerij, net als het dammen bouwen toen hij een jongetje was, al kon het misschien wel opwindend zijn om een andere man te doden als je van tevoren al vrijgepleit was. Want de mensen dachten dat je anderen wilde helpen terwijl de meesten van zijn collega's van het risico hielden. Die schittering in de ogen van Steven toen hij overging naar pediatrie. *Die gaan eerder dood.*

Louisa had in zijn hand geknepen aan het graf. Motregen en een politiehelikopter boven hen. Die hond zonder baas die tussen de bomen stond als een of andere genius, de geest van zijn vader misschien. Hij keek het graf rond. Die mensen. Louisa, Melissa, Angela en Dominic en hun kinderen, dat was nu zijn familie. Ze waren al twintig jaar bezig om elkaar te mijden en hij wist niet meer waarom eigenlijk.

Melissa drukte op pauze en staarde uit het raam. Er viel helder zonlicht op de weg, maar in de verte hing regen, alsof iemand geprobeerd had de horizon uit te vlakken. Die onderwatergloed. Er zou natuurlijk scrabble zijn, een aftandse doos in een of andere la, een spel met eenenvijftig kaarten, een foldertje van een geitenboerderij.

Echt buiten nu, het land vol knikken en kreukels. *Een machtig gevoel van iets wat veel dieper gelegen is.* Windvlagen, dansende bomen, dwarrelende oranje bladeren, een zwarte plastic zak die

aan een hek wapperde. De weg een reeks kronkels en s-bochten. Richard die te hard reed. Lage parelgrijze wolken. Turnastone. Upper Maescoed. Llanveynoe. Ze kwamen over de top van een heuvel en plotseling was het uitzicht gigantisch. ‘Offa’s Dyke,’ zei Richard. Een donkere heuvelrug die tot halverwege de hemel reikte. Ze reden het dal in over een eenbaansweg die als een bobsleebaan tussen graswallen verzonken lag. Richard reed nog steeds te hard en ma had de rand van de stoel vastgegrepen maar zei niets en... ‘Shit!’ gilde Louisa en ‘Kut!’ gilde Melissa en de Mercedes kwam slippend en knarsend tot stilstand, maar het was slechts een kudde schapen en een oude man die een vuile trui aanhad en met een stok zwaaide.

Twee zweefvliegtuigen glijden mee op de ijskoude lucht die van de heuvelrug af stroomt, zo laag dat je bij elk een ladder tegen de romp zou kunnen zetten om een praatje met de piloot te gaan maken. Buitjes horizontale regen, Hay Bluff, Twmpa. Dopheide en buntgras en kratertjes met rimpelend veenwater. Bij het landmeetpaaltje zigzagt een rode wouw door de gaten in de wind en zweeft dan het dal in, de grond afspeurend naar ratten en konijnen.

Ooit waren dit ondiepe kustwateren, voordat de grote platen de bodem samendrukten en omhoogstuwden. Kalksteen en kolenzandsteen. De dalen uitgediept door gletsjers met hun meegevoerde bergpuin. Upper Blaen, Firs Farm, Olchon Court. Wegen en voetpaden die nog net zo liepen als in de Middeleeuwen. Iedereen volgde in de voetstappen van degenen die voor hen hadden gelopen. Het Rode Huis, een boerenhoeve uit de Brits-Romeinse tijd, achtergelaten, vervallen, geplunderd voor steen, weer opgebouwd, door brand verwoest en weer herbouwd. Pachtboeren, onderhorig aan markgraven, een zwangere dochter verborgen in de heuvels, een man die een musket in zijn mond stopte en zijn halve hoofd tegen de keukenmuur liet spatten waar zijn vrouw bij stond, een dronken pastoor die het huis vergokte op de uitkomst van een paardenkoers, zei men althans, maar ‘men’ is allang heen. Twee koperen lepels onder de vloerplanken. Een briefje van twintigduizend Reichsmark. Brieven uit Florence op dubbel beschreven papier, nu bruin en broos en verfrommeld als vulsel voor een muur.